

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ANUL XXIV

23

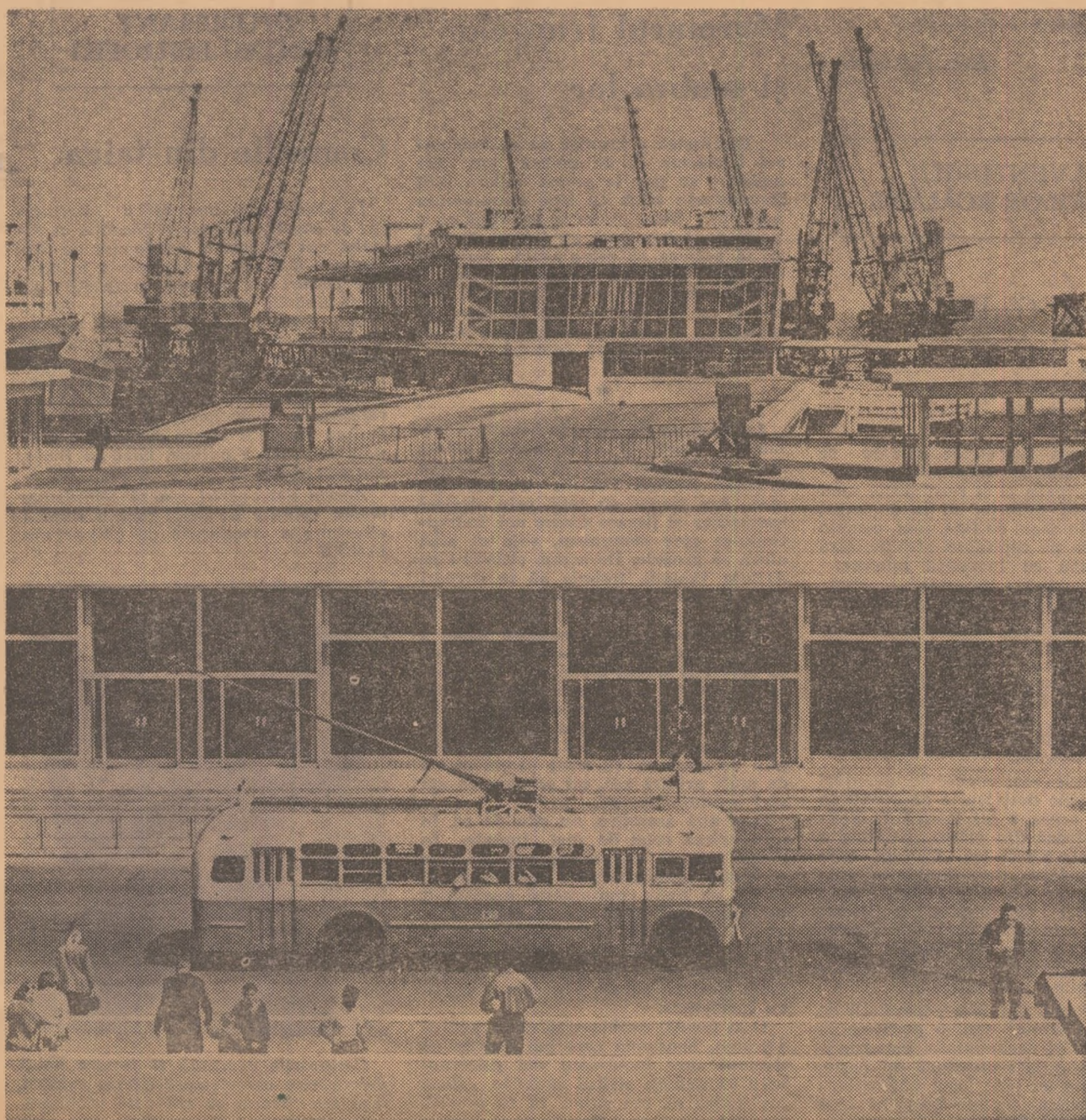
(1212)

7 iunie 1968

12 pagini, 1 leu

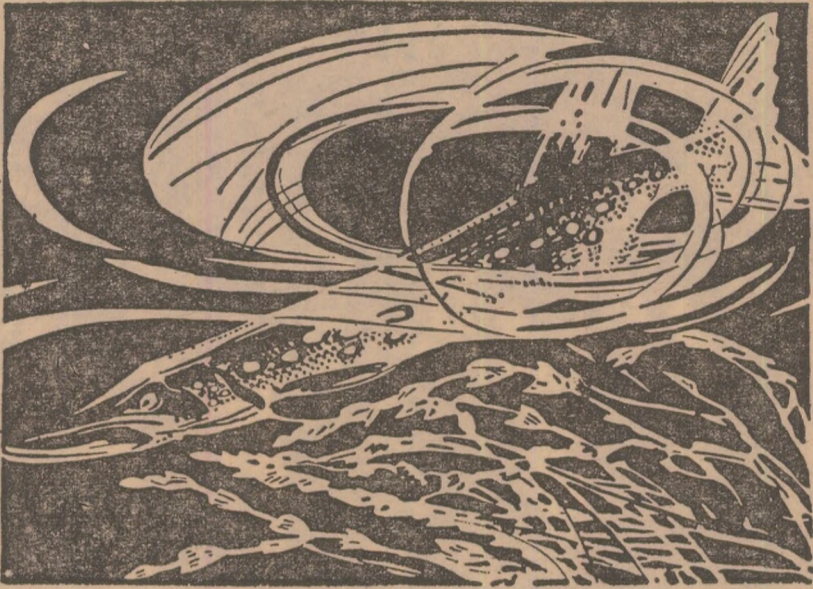
DIN SUMAR:

- Viteza și paradoxele ei ●
- Invitație la o plimbare pe fundul mării ●
- Alți sori, alte planete ●
- Concurs-67 ●
- Primele zile din viața regelui Lear ●
- Antrenamentul inimii ●
- Vrăjitori și duhuri rele ●
- Avenida vulcanilor ●
- Un ciorchine de case pe o stîncă ●
- Toate drumurile vor duce la Osaka ●
- Femeile și tehnica ●
- Oamenii care rîd și mor ●
- Criza numărului 9? ●
- Buna dispoziție

Proiectanții sovietici au urcat macaralele la etaj Foto: E. Sveta (APN)

Suporterii
au dreptate!

M. Dobrovski :

Desen (Tuș)

PROZĂ

Și plîngeau..

Grădina zoologică. O cușcă cu o maimuță. În fața ei, vreo opt inși... Ori poate șaisprezece sau chiar treizeci și doi... De altfel, nu-i exclus să fi fost chiar șizeci și patru.

Vizitatorii frământau niște cocoloașe de piine din batoane de treizeci de copeici și le aruncau în cușcă.

— Așa-i și în viață, remarcă meditativ cel de-al treilea sau cel de-al șizeci și doilea vizitator, depinde din ce parte se făcea numărătoarea. Așa-i și în viață: boii ară, caii mănincă.

Pe dată, toți cei de față se întristară, încetară să mai frămînte cocoloașele de piine și se răspîndiră pe băncile din grădini. Fiecare se gîndea la ale lui. Și cu toții se simțeau răscoliiți de observația zvîrlită la întîmplare.

— Da, rosti încetîșor unul din cei șizeci și patru. Am ascultat ieri o conferință despre Meyerhold... Am avut senzația că am fost prădat. Acest sentiment al formei, acest constructivism, această percepere a lumii... Tot ce-mi doream eu în noul meu spectacol. Dar acum, cînd mi-a luat-o altul înainte... Pur și simplu, imi vine să mă spinzur...

Și începu să plîngă

— Și eu sînt în pragul sinuciderii, spuse un altul. Săptămîna trecută am văzut filmul „Alexandr Nevski”. Eisenstein mi-a furat, literalmente, ideea. Am visat toată viața să fac un film despre Alexandr Nevski. Cu aceeași viziune și aceiași actori. Mă gîndisem chiar și la Serghei Prokofiev, pentru muzică. Și iată că simpla vizionare a unui film mi-a spulberat toate speranțele...

Și începu să plîngă

— Dar eu? își aminti cel de al cincizeci și doilea vizitator. Mi s-a întors bătutul de la școală. Am cotrobăit prin servieta lui după carnetul de note și, întîmplător, am dat peste manualul de fizică. Legea atracției universale... Să nu mori de necaz? Toată viața, aș putea spune, m-am gîndit la existența legii atracției universale... Am și eu grădina mea. De cîte ori n-am stat sub un măr. De cîte ori nu mi-au căzut mere în cap. Și deodată — ce oroare — apare Newton!

Și începu să plîngă

— Iar eu, printre altele, mi-am confundat adesea corpul în lichide și, de fiecare dată, asupră-i a acționat o forță egală cu a lichidului dislocat de trupul meu. Și am, oricum, șaptezeci și opt de kilograme...

Și începu să plîngă

— De șapte ani vreau să mă duc cu nevastă-mea la cinema, se vîdicări cel de al treizecilea vizitator. Astăzi, mă întorceam de la lucru ca de obicei, cu troleibuzul, și cînd mă uit bine, îl văd pe prietenul meu cum se ducea cu dînsa la cinema. De fapt, el voise să se ducă la cinema cu nevasta lui, dar ea se dusesse la teatru cu fratele meu... Așa am ajuns la grădina zoologică...

Și începu să plîngă

Din cușca cu pricina, maimuța matură se uita la vizitatorii grădini, tăcută, gîndindu-se la ale ei. Oamenii o făcuseră să mediteze la cutezătoarea idee că, în anumite condiții istorice și naturale, ar putea deveni și ea om. Dar își aminti de Darwin și descoperirea ei își pierdu, pe dată, orice valoare. Li trecu pofta să măi devină om.

Și începu și ea să plîngă

Ark. Arkanov

AVENTURILE MARILOR ROMANE

Fiul lui Gulliver și alții

În viltoarea succeselor literare se adună nu numai torențele pure ale imaginației înaripate, ci și reziduurile unor intenții deloc literare, cu iz de negoț și camătă. În cazul de față, însă, camăta e stoarsă de pe capitaluri străine, fără investiții sau cu investiții minime.

Așa s-a întîmplat, de pildă, cu „Călătoriile lui Gulliver”, celebrul roman al lui Jonathan Swift. Bucurîndu-se de peste două veacuri de un succes constant, opera scriitorului irlandez a devenit, nu o dată, sursă de venituri ilicite pentru scribil întreprinzători, cămătari fără capitaluri, dar cu gustul aventurii într-un domeniu unde codul penal este, de obicei, ineficace.

Una din cele mai cunoscute aventuri pe pămînturile destelenite de Jonathan Swift este aceea a lui Pierre de Fontaine și datează din prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Cu un titlu aproape modern, prin lungimea lui: „Noul Gulliver sau călătoriile lui Jean Gulliver, fiul căpitanului Gulliver”, susnumitul a încercat, prelungind opera lui Swift, să-și redreseze situația financiară și să adauge numelui său cu rezonanțe nobile o nouă aureolă.

Eroul „Noului Gulliver”, însuflețit de aventurile „tatălui” său, o pornește la drum spre zări necunoscute. Peregrinările lui încep într-un ținut de basm, unde femeile au luat locul bărbaților: poartă războaie, conduc țara, își aleg soții după pofta inimii, în timp ce bărbații se ocupă, modești, cu treburile domestice.

De aici, „fiul lui Gulliver” pleacă mai departe și poposește în insula Talibet. Locuitorii ei au darul de a-și înzeci facultățile fizice și mintale. Această calitate determină o particularitate esențială a existenței lor: populația insulei îmbătrînește doar pînă la șizeci de ani, după care redevine tînără și atinge cu ușurință vîrsta de o sută douăzeci de ani.

Autorul „Noului Gulliver” pare să nu fi fost lipsit de imaginație, dar valoarea literară a încercării sale este derizorie, din care cauză cartea a rămas în istoria literaturii doar ca o curiozitate și ca un model de mistificare literară.

★

Nu mai puțin romanescă a fost și soarta altui mare roman din vremurile trecute, „Don Quijote de la Mancha”, care a avut și el nu puține continuări. Una dintre ele a apărut sub semnătura lui Alonso Fernandes de Avelianedo și purta titlul „Al doilea volum al istețului hidalgo Don Quijote de la Mancha”. După cum era de așteptat, de Avelianedo n-a reușit să creeze decît o caricatură a celebrului personaj, scriitor și plin de umor, ieșit de sub pana lui Cervantes.

★

Un alt scriitor care a incitat numeroase mistificări literare este spaniolul Jorge de Montemayor, autorul romanului pastoral „Diana”. La numai cîțiva ani de la apariția operei sale, anume Alonso Peres a și scos la iveală „Partea a doua a Dianei”, iar un altul o compunere intitulată „Diana îndrăgostită”.

Dar ar fi să lungim prea mult lista falsurilor declanșate de opere celebre ale literaturii dacă am semnala chiar numai cele mai răsunătoare dintre ele. Mal amintim, de aceea, doar de cea de-a doua naștere a operei lui Alphonse Daudet: „Tartarin din Tarascon”, de astă dată în Rusia de la sfîrșitul veacului trecut, sub pana unui anume A. Hazarski și cu titlul: „Noile victorii ale lui Tartarin, celebrul erou din Tarascon”.

R. Aliuhin

PAGINI DE JURNAL

Murmurul frunzelor și umbra lor

„Bătrînețea e însoțită nu de murmurul frunzelor, ci de umbra lor. Iar amintiri ce par la prima vedere fără însemnătate aduc cu sine nenumărate asociații. După cum se întîmplă ca o pată să înlocuiască un tablou. E ceea ce se petrece cu mine acum. Neavînd sirguința necesară pentru a scrie un roman demn de atenția tuturor, voi zbură, ca un fluture, din amintire în amintire. Poate că planul meu va fecunda livada noastră comună.

★

Am fost, nu de mult, la Nikolai Nikolaevici Aseev. Îi citea, pentru prima dată, pe Artiom Vesiolii și era foarte incîntat. Artiom Vesiolii e tînerețea mea. Am trecut cu toții prin desîșul inovațiilor și fiecare dintre noi, îndreptîndu-se spre comunism, voia să aibă alura sa proprie. De aceea, citîndu-l pe Artiom Vesiolii, trebuie să te strecoari prin jungla acelor vremuri pentru a ajunge la esența scrisului său.

Scria uimitor, pe o singură parte a hîrtiei. Apoi prindea foile, cu pioane, pe pereți și trecea alene prin fața operei lui, pentru a-i corecta greșelile. „Ei, Mișa, cum e?” — „Binișor, binișor, dă-i înainte!” îi răspundeam eu. Așa scria acest mare scriitor rus. Era un tînăr plin de viață și, cu toate că nu mai e de mult printre noi, mi se pare că am să-l întîlnesc curînd.

Și o altă amintire, nu știu de ce, în prelungirea celei de mai înainte. În orașul meu de baștină era o stradă care se chema „Liniștită”. Pe această stradă locuia un tînăr comsomolist neobișnuit de timid. Își luase pseudonimul „Liniște”. În vremea aceea eram un soldat al Revoluției (imi plac cuvintele mari). Imi opărîsem mîinile și nu puteam face de gardă. Fusesem pedepsit cu închisoare.

O zi toridă, neobișnuită chiar pentru Ucraina, Sentinela care mă însoțea pe drumul spre închisoare era prietenul meu cu numele străzii amintite. „Mișa, imi spuse el, mă sufoc. Ia tu pușca”. Eu eram cel arestat. Înțelegeți că am fost imediat de acord. După o vreme am obosit și eu și i-am dat îndărăt pușca.

cartea

Așa ne-am schimbat de vreo șase ori. Am făcut vreo cinci ore pînă la închisoare, iar amintirea acestui drum mi-a rămas pe toată viața.

★

Se cernea o ploaie nesuferită. Hainele mi se udaseră, dar nu de la ploaie, ci din pricina senzației neplăcute. O lovitură în ușă. Și în cameră intră o figură cunoscută; unde și cînd o întîlnisem, însă, să mă omori, că nu-mi dădeam seama. Era Dovjenko. Purta o pereche de pantofi destul de frumoși, cu un singur defect, însă: n-aveau talpă. I-am dat încălțările mele de rezervă (ce mai corăbii fără colac de salvare!), pe care le-a purtat multă vreme, pînă a devenit celebru. E tare greu să îngropi un om de geniu!

★

M-am întîlnit odată cu Maiakovski. — Svetlov, am citit ieri versurile tale din „Izvestia”. Ce prostie! Dacă nu te pricepi să scrii versuri agitate, nu scrie. Eu știu, și scriu.

Și a trecut mai departe, țacînd cu bastonul.

Pentru ca să observi totul, trebuie să treci neobservat.

Mihail Svetlov

INTERESANT PENTRU BIBLIOFILI

Comorile din taiga

În ultimii ani, cercetătorii Institutului de istorie, filologie și filozofie al Filialei din Siberia a Academiei de Științe din U.R.S.S. au descoperit, în diferite colțuri ale Siberiei peste 300 de cărți tipărite sau manuscrise, foarte vechi. Printre ele, numeroase unicate de mare valoare ca, de pildă, o culegere de texte din Vechiul Testament, găsită într-un cătun din regiunea Tomsk. Culegerea are diferite notații marginale referitoare la monumente literare din vechea Rusie și legate de numele cneșilor kievieni Vladimir, Gleb și Boris, din secolele X-XI.

Aceste descoperiri vin să completeze marea colecție de cărți rare a Filialei siberiene a Academiei de Științe din U.R.S.S.

Cercetările continuă și fiecare nouă descoperire completează istoria culturii ruse din Siberia cu noi date prețioase. În fotografie: cîteva cărți rare intrate în patrimoniul Filialei din Siberia a Academiei de Științe din U.R.S.S.

Hîrtia rămîne pe poziție

Inlocuirea hîrtiei prin materiale sintetice a suscitât mult interes în ultimii ani. Se prevedea o evoluție asemănătoare celei din industria textilă. Speranțele au rămas însă deșarte. Singurul sector în care materialele sintetice au avut oarecare succes, fără să reducă însă consumul de hîrtie, este cel al ambalajelor.

Calitatea cartonului destinat fișelor pe care-și primesc „informațiile” calculatoarele electronice situează Combinatul de hîrtie și celuloză din Sloka (R.S.S. Letonă) pe unul din primele locuri în Europa

Față de vijelioasa dezvoltare a industriei celulozei (a cărei producție va atinge 100 milioane de tone în 1970, crescînd cu 15 milioane de tone în 5 ani), problema materiei prime a devenit acută pînă și în unele țări favorizate pînă acum (Suedia, Finlanda). Deși necesarul industrial continuă să fie acoperit în cea mai mare măsură de lemnul de conifere, se recurge tot mai mult la alte esențe: fagul și mesteacănul în Scandinavia, plopul în Italia, eucaliptul în Spania, Portugalia și Australia, bambusul în Asia. Și unele plante anuale bogate în celuloză au început sau sînt pe cale să alimenteze fabricile de celuloză: stuful în România, U.R.S.S. și Bulgaria, trestia de zahăr în Egipt și America Latină, sparceta și iarba alfa-alfa în nordul Africii.

Mai toate țările posedă fabrici de hîrtie sau și le construiesc, dar marile state producătoare, chiar cele bogate în păduri (de exemplu Finlanda), duc încă de pe acum lipsă de celuloză și se văd obligate să importe lemn de fibră. Singurele furnizoare cărora li se pot adresa au rămas Uniunea Sovietică, Canada și Suedia (aceasta din urmă pentru scurt timp însă, pînă cînd va ajunge în situația Finlandei).

Rezervele de materie primă — mai cu seamă uriașele suprafețe împădu-

rite — nu sînt suficiente pentru a realiza o industrie a celulozei. Ele trebuie să fie situate în așa fel, încît să asigure o aprovizionare susținută și să nu pună probleme insolubile transportului. America de Sud, de pildă, dispune de 1031 milioane de hectare de pădure, adică aproape tot atît cît Uniunea Sovietică. Peste jumătate din ele se află în Brazilia și totuși industria celulozei este aproape inexistentă în această țară, din mai multe motive: cu metodele de exploatare actuale nu se pot valorifica suficient pădurile tropicale, compuse mai cu seamă din foioase; varietatea esențelor este extrem de mare, ceea

ce creează dificultăți chiar pentru lemnul de mobilă și cu atît mai mult pentru cel de celuloză, unde nu se admite decît o combinație de maximum 2—3 varietăți asemănătoare; în sfîrșit, se ridică marea problemă a transportului. Pentru a fi rentabile, fabricile de celuloză ar trebui să fie amplasate lîngă baza de materie primă, lucru greu de realizat în acele regiuni nesănătoase, puțin populate și greu accesibile.

Față de această situație, se intensifică în multe locuri acțiunile de împădurire. Deosebit de bine se dezvoltă așa-numitele „păduri create de om” din esențe adaptate la condițiile respective și care cresc repede, de pildă: plopul, eucaliptul, pinul, chiparosul. Asemenea plantații s-au născut mai cu seamă în Brazilia și Chile, Africa, Australia, Noua Zeelandă și bazinul Mediteranei. În fiecare an se plantează aproximativ 400.000 ha, ceea ce înseamnă că peste 25 de ani vor exista peste 15 milioane ha. În ciuda factorilor care la început au ridicat puțin costul lemnului (îngrășăminte, instalații de stropire, profilaxia bolilor, combaterea dăunătorilor), plantațiile se dovedesc mai avantajoase decît pădurile naturale. Creșterea anuală a acelor esențe, de aproximativ 10 m³/ha, este de cinci ori mai mare decît a foioaselor și de trei ori mai ridicată decît a coniferelor utilizabile pentru celuloză. Dat fiindcă toți copacii din plantație au aceeași vîrstă și se dezvoltă în aceleași condiții, lemnul lor nu mai trebuie scut-

derne: aprovizionarea cu apă și canalizarea, instalațiile de gaze, energia comunală, salubritatea etc. Toate acestea au o mare însemnătate căci ele sînt menite să asigure omului o viață cît mai confortabilă.

Să luăm, de pildă, problema folosirii gazului în viața cotidiană care este supusă azi unei revizuirii radicale. Specialiștii sînt de părere că în scurtă vreme gazul din locuințe va ceda locul electricității. Combustibilul albastru va fi adus pînă la hotarele orașului, unde va fi ars pentru a produce curentul, care va fi trimis spre locuințe, realizîndu-se astfel economii importante.

Ideile noi nu au ocolit nici sectorul iluminatului public. Specialiștii englezi sînt de părere că pe străzile orașelor moderne corpurile de iluminat să fie plasate la înălțimea de 35 de metri. În acest caz, spun ei, raza de acțiune a lor este mai mare. Olandezii propun, dimpotrivă, să se renunțe cu totul la sistemul corpurilor de iluminat și străzile să primească lumină numai de la reclame. Ideea lor este confirmată de experiența orașului Amsterdam. Dar soluția cea mai potrivită ar fi, după părerea altor specialiști, imbinarea armonioasă a primelor două: la periferii, unde sînt mai puține magazine și reclame, s-ar menține corpurile de iluminat, iar în centrul orașului ar predomina reclamele și vitrinele.

Între problemele importante ale marilor orașe se numără și aprovizionarea cu apă. Se știe că un orașean consumă azi în medie pentru nevoile personale 300—500 litri de apă pe zi. Întreprinderile industriale necesită și ele cantități mari de apă. Se știe, pe de altă parte, că deficitul de apă potabilă crește necontenit. De aceea se pune mare accent pe epurarea apei. În Uniunea Sovietică această problemă este în atenția cîtorva instituții de cercetări științifice. Astăzi specialiștii sovietici folosesc, în afară de procedeul obișnuit de clorinare a apei, metode moderne cum sînt electroliza și metoda bactericidă. Dar problema apei mai are un aspect. Este vorba de lupta împotriva poluării apelor subterane și a bazinelor deschise. Sistemele moderne de canalizare au devenit construcții ingineresti complexe, cu o rețea vastă de colectoare, stații de pompe de mare capacitate, instalații pentru epurarea apelor uzate, instalații de dezinfectare a apei. Apa recuperată din aceste instalații este folosită apoi pentru necesități tehnice.

prin mărimea lor considerabilă, se dezvoltă cu repeziciune și, ceea ce este mai important, consumă într-o zi o cantitate de țarbă și alge aproximativ egală cu greutatea lor. Ihtiologii de la centrul experimental „Karamet-niaz” au reușit să aclimatizeze specia denumită Amurul alb și cu puietul obținut s-a trecut la popularea cursurilor de apă.

În afară de avantajul purificării canalului și rețelei de irigație, transplantarea Amurului alb în Turkmenia oferă anual mii de chintale de peste proaspăt. Pe canalul Kara-Kum se amenajează în clipa de față o mare stațiune piscicolă.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Școli pitice pentru petroliere uriașe

O știre recentă informează că marinari din întreaga lume urmează să învețe să piloteze petrolierele-gigant într-un... eleșteu, în care navele, porturile, canalele, strimtorile și chiar timpul urmează să fie miniaturizate. În numai 15 minute gigantii mărilor vor străbate rute apreciabile și variate și vor fi puși în situații similare cu cele naturale, numai că lungimea și lărgimea se vor reduce la o anumită scară. Așa că eleșteul susamintit va asigura condiții de navigație adevărate, în întregime simulate, devenind astfel o minișcoală pentru petrolierele gigant. Motivele acestei măsuri? În fața navelor de 80 000, 200 000, 500 000 tone și chiar mai mult, navigația ridică probleme deosebite, care astfel vor fi soluționate fără investiții costisitoare și, mai ales, fără pericol pentru marinari.

Nu e de fel ușor, de pildă, să oprești un astfel de gigant lansat în plină viteză. Pentru stoparea lui este nevoie de kilometri întregi! O navă încărcată vîrf, în tranzit într-un canal sau manevrînd într-un port de mică adîncime, poate deveni neguvernabilă deoarece enorma masă de apă pe care o deplasează nu se poate răspîndi liber, ea în largul mării. Malurile ca și fundurile înalte care limitează această expansiune dau naștere în jurul corpului navei unor presiuni și depresiuni disimetrice cu valoare inegală, a cărei rezultată se traduce prin devieri greu controlabile și printr-o pierdere a randamentului cîrmei. Iată, deci, de ce devine imperios necesară instruirea comandanților și timonierilor. Deoarece crearea unor școli de aplicație în mările naturale este imposibilă, s-a recurs la soluția amintită mai sus.

Datorită ingeniozității cu care au fost realizate instalațiile și amenajările în miniatură, piloții care preiau comanda micropetrolierele „gigant” au impresia de realitate, reacțiile machetei care traversează un canal sau manevrează într-un port declanșînd din partea lor aceleași reflexe ca și un bastiment în mărime naturală. Macheta nu reprezintă deci numai un banc de încercare pentru material, dar și o adevărată navă-școală pentru oameni. Și, pentru ca iluzia să fie perfectă, în eleșteu se vor produce furtuni artificiale. În ce privește „flota”, aceasta va cuprinde patru modele, dintre care două reprezentînd vase de 80 000 tone la scările de 1/25 și 1/40 (în privința lungimii și lățimii) și două vase de 180 000 tone la aceleași scări, ultimele dispunînd de un „echipaj” alcătuit din trei persoane: un căpitan, un timonier și un matelot la manevra ancorelor.

TURKMENIA

Peștii curăță apele

Kara-Kum, canalul lung de 800 km, care străbate deșertul cu același nume trezindu-l la viață, necesită o întreținere deosebită, extrem de costisitoare, deoarece în cursul primăverii și verii ansamblul rețelei de irigație se acoperă rapid cu vegetație ceea ce duce la micșorarea debitului de apă pe plantații. Aceasta, fără să mai vorbim de căldura toridă și deci de evaporarea intensă, care face să se piardă anual peste 50 de milioane metri cubi de apă.

Pentru înlăturarea inconvenientului, ihtiologii turkmeni au făcut o propunere interesantă și avantajoasă din punct de vedere economic. Ei au arătat că printre speciile de pești de apă dulce există unele care se hrănesc cu vegetația acvatică și că, în condițiile Turkmeniei, cei mai indicați ar fi peștii care populează cursurile de apă din Extremul Orient. Aceștia se disting

Macheta gigantului poate fi considerată o adevărată navă-școală

EDILITARE

Cotidianul marilor orașe

Piața Esteticii, strada Minutelor economisite, bulevardul Confortului... Sînt denumiri care s-ar potrivi foarte bine orașului în miniatură din parcul Sokolniki. Aici s-a deschis zilele trecute expoziția internațională „Interbitmaș-68” a cărei tematică reflectă toate aspectele dezvoltării orașelor mo-

UN COMPLICITIST

ÎȘI SCRIE MEMORIILE

(II)

Primul glonte
al celui de al doilea
război mondial

August 1939. Hitler se pregătea să atace Polonia. Ca să-și justifice însă agresiunea, a pus la cale o acțiune provocatoare la hotarul cu țara vecină: simularea unui atac polonez asupra stației de radio de la Gleiwitz și transmiterea unei proclamații „poloneze” incendiare. Misiunea a fost încredințată Hauptsturmführerului SS Alfred Naujocks, care, în fruntea unui grup de diversioniști, era gata de acțiune.

Unde e microfonul ?

Camerele hotelului unde se adăposteau cei opt SS-iști se transformară în niște cabine de teatru. Interpretii primului act al celei mai singeroase tragedii a secolului XX se pregăteau să apară pe scenă. Mai întâi scoaseră din geamantane niște haine care se purtau în vremea aceea în Polonia: sacouri, scurte de vânătoare, pantaloni golf și bocanci. Organizatorii pregătiseră totul, în cele mai mici amănunte. Pe cămăși și încălțăminte se puteau distinge, deși fuseseră șterse, mărcile unor fabrici și magazine poloneze. În buzunare se aflau obiecte, și ele de proveniență poloneză: țigări, bilete de cinema și alte mărunțișuri. Și, evident, acte false. Naujocks își verifică pistolul din care urma să țînească primul glonte al războiului care începea.

La ora 19, opt inși ieșiră unul câte unul din hotel și urcară în cele două „Volkswagen”-uri. Incepea să se întunece. Naujocks oprî mașina într-o stradă pustie. Din depărtare răzbătea duduind de motoare; divizii de tancuri ocupau poziții lângă graniță.

În jurul orei 20, două automobile stopară în fața stației de radio; din ele coborîră opt inși care intrară în goană în curte. Auzind zgomot, unul din tehnicienii aflați lângă postul de emisie deschise ușa ca să vadă despre ce e vorba. Dar cele cinci pistoale îndreptate spre el îl determinară să ridice imediat mâinile în sus.

Diversioniștii dădură buzna în studio. Acum totul depindea de Schmitt-henner, radiotelegrafistul grupului, care începu să caute febril microfonul de rezervă. Se scurgeau clipe prețioase, iar el continua să bijbiie orbește, fără nici un rezultat. Naujocks privi ceasornicul mare agățat deasupra ușii studioului. Era 20 și 6 minute. Schmitt-henner ridică neputincios din umeri.

FuriOS, Hauptsturmführerul trimise pe un diversionist în subsol, unde se aflau tehnicienii capturați. Speriat de moarte, unul dintre ei deschise cu mâinile tremurînde un dulap în perete și scoase microfonul cu pricina. Apoi intră în scenă translatorul, care începu să dea citire „proclamației poloneze”¹⁾, presărînd-o cu cuvinte germane, dar rostite cu accent polonez. Lectura dură trei-patru minute. În acest timp Naujocks se îngrijea de partea sonoră, trăgînd cu pistolul în plafon.

Emisiunea se apropia de sfîrșit; dintr-o clipă într-alta urma să apară poliția. Diversioniștii mai aveau la dispoziție clipe numărate. După ce străbătura vestibulul, privirile le căzură pe un cadavru: un blond voinic, îmbrăcat civil, cu fața minjită de sînge, așezat chiar la intrare. Fusesse adus acolo în stare de inconștiență, după administrarea unei doze puternice de droguri. Identitatea nefiindu-i dezvăluită, nimeni n-a putut afla niciodată cine a fost prima victimă a celui de al doilea război mondial, cu toate că după capitularea Germaniei aliații au încercat să elucideze misterul.

Probabil că o oarecare lumină în această afacere poate aduce un raport descoperit în lagărul de concentrare Sachsenhausen, din care reiese că, la 25 august, patru deținuți au fost trimiși la închisoarea Gestapoului din Breslau.

¹⁾ Alocuțiunea, furnizată lui Naujocks în linii mari de către Heydrich, conținea apeluri incendiare împotriva Germaniei și declara că polonezii trecuseră deja la atac. A doua zi, „atacul polonez” de la Gleiwitz a fost folosit atât de Hitler, în discursul rostit în Reichstag, cît și de Ribbentrop, pentru a justifica agresiunea nazistă.

Pe la mijlocul lunii septembrie, doi dintre ei se întoarseră în lagăr. Dispărușeră Harry von Barga din Hamburg și Walter Schmalenburg din Wuppertal. Rudele lor au fost anunțate ceva mai tîrziu că cei doi muriseră.

După război, Naujocks a fost interogată de cîteva ori cu privire la cadavru de la Gleiwitz, dar fostul Hauptsturmführer a tăgăduit orice legătură cu această afacere, afirmînd că „mortul fusese fabricat de Müller”.

În clipa în care poliția sosi la fața locului, teritoriul din preajma stației de radio era împinzit cu agenți ai Gestapoului. Polițiștii erau nedumeriți, ne-

În zorii zilei de 1 septembrie 1939, trupele germane au trecut granița cu Polonia. Al doilea război mondial începuse...

putîndu-și explica cum izbutise Gestapoul să se deplaseze la fața locului cu atîta repeziune. Răspunsul era unul singur: Müller nu se mulțumise numai să ceară șefului poliției din Gleiwitz „să nu intre prea repede în acțiune”, ci trimisese din timp la locul cu pricina oameni de-ai lui.

Deîndată ce diversioniștii ajunseră la hotel, în camera lui Naujocks sună telefonul. SS-istul ridică receptorul, luă poziție de drept și raportă:

— Bunica a fost înmormîntată, domnule Gruppenführer.

— Am aflat, am aflat — mormăi Heydrich cu o voce răgușită. Ei, cum a mers treaba ? Bine ?

— Excelent, domnule Gruppenführer.

În cursul nopții diversioniștii plecară la Berlin.²⁾ Pe drum, mașinile lor se întîlniră cu coloane masive militare care se revărsau ca un șuvoi neîntre-rup spre graniță.

De cum intră în biroul lui Heydrich, Naujocks primi chiar din mîna acestuia numărul abia ieșit de sub tipar din „Völkischer Beobachter”. Pe prima pagină era tipărit cu litere de o șchioapă următorul titlu: Un atac tilhăresc fără precedent asupra postului de radio Gleiwitz. Iar ceva mai sus, cu litere roșii scria: Wehrmachtul a pornit ofensiva.

Izbucnise războiul.

12 minute prea tîrziu

La cîteva luni după operația de la Gleiwitz, Naujocks fu convocat de ur-

²⁾ La procesul de la Nürnberg, generalul Lahusen, membru al Abwehrului, a declarat că SS-iștii îmbrăcați în haine poloneze care au participat la simularea de atac de la Gleiwitz „au fost rețrași imediat din circulație”.

gență de Heydrich. Posturile de radio tocmai transmisese știrea că la München avusese loc un atentat împotriva lui Hitler. În seara zilei de 8 noiembrie, la 12 minute după ce Führerul își terminase discursul rostit în fața veteranilor partidului nazist, cu prilejul comemorării puciului din 1923, o bombă plasată chiar în spatele estradei explodase, ucigînd șapte persoane și rănind altele 63.

În consecință, spre deosebire de anii precedenți, cînd căpeteniile naziste obișnuiau să mai rămînă în mijlocul vechilor camarazi de partid tăifăsuind cu ei despre primul puci, de data aceasta incidentul le determină să plece în grabă.

A doua zi ziarul Völkischer Beobachter publica un articol despre atentatul pus la cale împotriva Führerului, acuzînd serviciile secrete engleze de acest „act abominabil”.

La o oră sau două după explozie,

și care se dădea în fața englezilor drept „maiorul Schaemmel”, ofițer antinazist din O.K.W. (luîndu-și, de altfel, numele unui maior care exista în realitate), le spuse că germanii aveau alături de ei un general, care ocupa o funcție importantă în comandamentul suprem al armatei, dar pentru moment, din considerente conspirative, nu-i putea dezvălui numele. Ce voiau acești „antinaziști” de la englezi ? Asigurări că guvernul din Londra va acționa loial față de noul regim.

Englezii făgăduiră „opoziției” sprijin nelimitat și le procurară agenților germani documente, rugînd toate autoritățile olandeze să acorde sprijin nelimitat celor ce prezentau asemenea acte. În plus, Best și Stevens le puseră la dispoziție un radioemîțător cu semnal de recunoaștere ON4. O zi mai tîrziu, radioemîțătorul fu instalat în Prinz-Albrechtstrasse, 8, și „grupul opoziționist” luă legătura cu Olanda.

Englezii încercau să stabilească un contact direct cu conspiratorii, ca să-i poată încuraja și ajuta. Ei cereau stăruitor să se întîlnească cu generalul care conducea „opoziția” antihitleristă. Astfel, la 7 noiembrie, cele două părți se înțeleseră să se întîlnească în ziua de 9 noiembrie, în orașul olandez Venlo, de la frontiera cu Germania. „Schaemmel” urmînd să vină însoțit de un general german, care să se dea drept unul din șefii lui.

Ce urmăreau naziștii să obțină prin această mașinație ? Himmler încerca să descopere, cu ajutorul englezilor, pe complotiștii antinaziști — și căci exista într-adevăr o mișcare conspirativă printre ofițerii germani — și legăturile pe care ei le aveau cu serviciul secret britanic. Himmler avea unele bănuieli în acest sens împotriva cîtorva generali și a unor căpetenii naziste din Abwehr, ca Oster și Canaris.

După atentatul din 8 noiembrie, însă, Hitler și Himmler își propuseseră încă un obiectiv imediat — și anume răpirea lui Best și a lui Stevens și aruncarea asupra celor doi agenți ai Intelligence Service-ului a răspunderii pentru atentatul de la München.

Un agent al nostru din Olanda, F 479, a izbutit să intre în contact cu Best și Stevens, relatîndu-le despre un așa-zis grup de ofițeri antihitleristi, care ar exista în Germania și care ar urmări răsturnarea lui Hitler de la putere. Agenții britanici, comunică F479, au manifestat interes pentru o întîlnire cu acești ofițeri.

În consecință, Schellenberg alcătuieste un grup, care urma să stabilească legătura cu maiorul R.H. Stevens și căpitanul S. Payne Best.

Incepură tratativele. Englezii voiau să știe cine conduce opoziția. Schellenberg, care era un gangster intelectual

O dublă răpire

Cum întîlnirea dintre Schellenberg și cei doi ofițeri britanici fusese fixată la 9 noiembrie, pe terasa cafenelei „Bachus” din Venlo, la o sută de metri de graniță, naziștii hotărîseră să profite de aceasta pentru a-i răpi pe Best și Stevens.

G. Kall

(Va urma)

Zîmbete, 100 zîmbete

Celebrul ansamblu al Music-Hall-ului din Moscova efectuează un turneu în țara noastră, urmînd să dea spectacole la Iași, Bacău, București și pe litoralul Mării Negre.

Inițiat în 1960, cînd a debutat cu revista de mare succes *Cînd stelele se aprind*, tînărul colectiv a continuat seria reușitelor montînd spectacole inspirate din actualitatea sovietică. Printre ele, menționăm: *Moscova — Venus* și mai departe, *pretutindeni*, *Toate culorile curcubeului*, *Aniversarea*, *Tic-Tac* sau ora Moscovei.

Primul turneu peste hotare a fost în capitala Franței, Acolo, la *Olympia*, una din cele mai renumite scene din lume, ansamblul a prezentat publicului parizian revista *Moscova-Venus*.

Spectacolul s-a bucurat de un succes neașteptat. Exigenții parizieni au fost cuceriiți de arta Music-Hall-ului moscovit. A doua zi dimineața ziarele comentau evoluția oaspetilor sovietici cu

Actrița Liudmila Gurcenko, vedetă a Music-Hall-ului din Moscova

titluri mari: „Poezia Music-Hall-ului” (France-Soir), „Moscova reînvia Music-Hall-ul” (Paris-Jour), „În sfîrșit, un spectacol adevărat” (Le Combat), „Grăbiți-vă să vedeți!” (Le Monde).

Cele două luni de succes de la Paris au fost continuate în toamna aceluiași an în fața publicului din Lyon, Nisa, Toulon, Montpellier, iar de acolo la Geneva în Elveția și la Bruxelles în Belgia.

Music-Hall-ul moscovit a revenit pe marea scenă de la *Olympia* în primăvara anului 1965, cu noul său spectacol *Toate culorile curcubeului*. Iar după câteva luni a pornit într-un lung turneu, străbătînd Canada de la Oceanul Atlantic pînă la țărmul Oceanului Pacific, de la Montreal la Vancouver.

Ca și celebrul ansamblu al lui Igor Moissev, care este mai mult plecat decît acasă, întorcîndu-se în Europa, Music-Hall-ul a întreprins alte turnee în Polonia, Cehoslovacia și R. D. Germană.

Rezultatul acestor „peregrinări” a fost spectacolul *101 zile la Paris*, montat în anul 1966 și care s-a bucurat de o longevitate de invidiat.

Printre artiștii pe care acum îi aplaudă Moldova, iar de la 13 iunie desigur și spectatorii bucureșteni, se numără cunoscuta actriță de cinema Liudmila Gurcenko, care, cum a dovedit în *Noapte de carnaval* și *Fata cu ghitară*, cîntă și dansează admirabil, Maria Lukaci, Elmira Jerzdeva, Iosif Kobzon, A. Belov, L. Simelov, V. Vasiliev, frații Voronin, Serghei și Tatiana Save-

liev, K. Kalinkira, G. Tașkoglo, corpul de balet *Raduga* ș.a.

Music-Hall-ul din Moscova se prezintă în fața publicului nostru cu spectacolul *Zîmbete, 100 zîmbete*. În cinstea gazdelor, oaspeții au pregătit prezentarea în limba română a textelor rostite. Ei evoluează cu un buchet de cunoscute melodii de muzică ușoară, tablouri coregrafice, momente vesele, parodii.

Spectacolele Music-Hall-ului moscovit sînt un eveniment artistic pe care-l salutăm cu plăcere.

Ștefan Draghia

CINEMA

Concurs-67

Concursurile organizate de revista *Sovetski ekran* au devenit tradiționale. Din 1958, cînd a fost făcut începutul, n-a fost an în care revista să nu-și sondeze cititorii asupra producției cinematografice.

Ca și concursurile precedente, ediția 1967 s-a bucurat de un larg răsunset. Pînă la 1 martie a.c., data oficială a închiderii concursului, redacția a primit 44 567 de răspunsuri. Mașina de calcul care a prelucrat aceste date a stabilit următoarele în privința componenței „juriului” de iubitori ai filmului:

Din totalul participanților, 72 la sută sînt femei, 28 la sută bărbați; 51 la sută au între 16 și 20 de ani, 19 la sută între 21 și 25, 11 la sută între 26 și 30, 6 la sută între 31 și 35, 6 la sută între 36 și 40, 4 la sută între 41 și 45, 1 la sută între 46 și 50 și 2 la sută peste 50. În ce privește studiile, 3 la sută au pînă la 7 clase, 62 la sută studii medii generale și de specialitate, iar 35 la sută studii superioare incomplete și complete. În sfîrșit, răspîndirea teritorială arată așa: sate — 7 la sută; orașe mici, centre raionale și așezări muncitorești — 37 la sută; centre regionale — 34 la sută; capitale ale republicilor unionale — 10 la sută; Moscova și Leningrad — 12 la sută.

Și acum, cite ceva despre aprecierile asupra filmelor și actorilor făcute de cei 40.000 de participanți la invitația revistei.

Cel mai bun film sovietic al anului 1967: *Ziaristul* (scenariu și regia Serghei Gherasimov). Urmează *Suflete tari*, *Sora cea mare*, *Război și pace* seriile III-IV, *Edgar și Cristina*, *Țiganul, Zosea*, *Prizoniera din Caucaz*, *Nuntă la Malinovka și Ploaie de iulie*. În cadrul palmaresului soarta acestui film a fost foarte ciudată: el a fost desemnat în același timp și cel mai bun (9,5 la sută) clasîndu-se al zecelea, și cel mai slab (14,8 la sută), în această ipostază aflîndu-se în fruntea listei! De unde se poate vedea încă o dată cît de subiectiv e gustul.

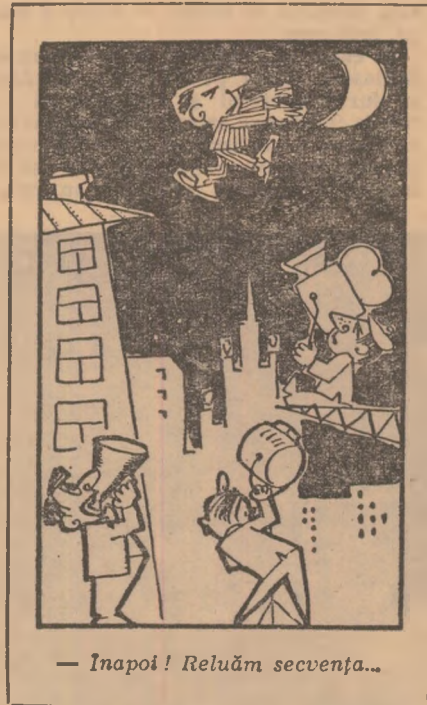
Dintre cele mai bune filme străine care au rulat în 1967 pe ecranele sovietice cititorii revistei au dat cîștig de cauză filmelor *Bumerangul*, (Polonia), *Un nabab maghiar* (Ungaria), *Cenușă* (Polonia), *Umbră* deasupra *Notre-Dame-ului* (R.D.G.), *Faraonul* (Polonia), iar dintre producțiile occidentale: *Spartacus* (S.U.A.), *Strada* (Italia), *Fantomas* (Franța), *Ieri, azi, mâine* (Italia), *Cine călărește un tigr* (Anglia).

Cea mai bună actriță a anului a fost indicată *Tatiana Doronina* pentru rolul titular din *Sora cea mare*. După ea urmează *Galina Polskih* (Ziaristul), *Natalia Varlei* (Prizoniera din Caucaz), *Via Artmane* (Edgar și Cristina), *Liudmila Savelieva* (Război și pace) și *Liudmila Hiteeva* (Țiganul).

Cel mai bun actor: *Gunnar Țilinski* (Suflete tari). Amintim că *Gunnar Țilinski* și *Via Artmane* au fost distinși cu premiul II și la cel de-al treilea Festival unional al filmului, despre care am relatat în numărul trecut. După popularul actor leton, urmează în or-

dine *Iuri Vasiliev* (Ziaristul), *Evgheni Matveev* (Țiganul), *Serghei Bondarciuk* (Război și pace), *Roland Bikov* (Docturul Aumădoare-66), *Serghei Iurski* (Republica Șkid) și *Gheorghi Jjenov* (Omul pe care îl iubesc).

Dintre actorii străini, *Pola Raksa*, *Sophia Loren* și *Laurence Olivier* au întrunit majoritatea sufragiilor.

— Înapoi! Reluăm secvența...

Primele zile din viața regelui Lear

După cum s-a anunțat, regizorul Grigori Kozințev, autorul aceluiași *Hamlet* cinematografic cu Smoktunovski în rolul titular, care și-a cîștigat un loc bine meritat printre cele mai remarcabile interpretări ale lui Shakespeare, ecranizează o altă operă de cîpătii a marelui dramaturg englez: *Regele Lear*.

Cu seriozitatea-i bine cunoscută, Kozințev, care este și un shakespeareolog foarte apreciat (cartea lui Contemporanul nostru, Shakespeare făcînd realmente înconjurul lumii) a lucrat și de data asta mult și cu pasiune, pentru a pune la punct scenariul literar și regizoral. După aceea a constituit echipa de filmare care cuprinde nume de elită ca: Jonas Gričius, operatorul favorit al lui Kozințev (au colaborat și la *Hamlet*), scenograful E. Enei și S. Virsaladze, compozitorul Dmitri Șostakovici. Și au pornit la drum...

Prima zi din viața lui Lear a început la Moscova. Dar nu cu bătrînul rege, ci cu fiica lui mijlocie Regan. Regizorul s-a deplasat de la Leningrad, unde își are domiciliul, în capitală, pentru probe cu interpreta rolului respectiv, Galina Volcek. Deocamdată, este singurul nume cert din lunga listă a distribuției. Deși Galina Volcek lucrează ca regizoare la teatrul *Sovremennik*, probele au avut loc la... Teatrul Mare, în a cărui garderobă bogată poți găsi tot ce vrei. Or, pentru Kozințev costumele au o importanță capitală. El trebuie să-l vadă pe viitorul interpret îmbrăcat ca să-și poată face o imagine completă. Fiindcă personajele care, pentru ceilalți, există doar în mod abstract, pentru el sînt ființe absolute reale.

Așadar, Galina Volcek a venit obosită de la propria-i repetiție (pune în scenă *Azilul de noapte*), și, după o scurtă consfătuire cu regizorul și scenograful, a dispărut în atelierul de costume. Cînd s-a întors purta o rochie lungă pînă în pămînt — metri întregi de material greu — care cădea liber din umeri, și avea capul legat cu obraz cu tot, după moda vremii cînd a trăit Regan. Și proba a început. La sfîrșitul ei, Galina

Volcek a fost „unsă” definitiv ca Regan. Cu asta s-au despărțit — interpreta rămînînd la Moscova, pentru a-și vedea de treburile ei regizorale pînă va trebui să reintegreze familia regală a lui Lear, iar regizorul și scenograful întorcîndu-se la Leningrad.

A doua zi a fost consacrată bătrînului rege și autorii și-au petrecut-o în atelierul de grimă. De ce atît de mult pentru un simplu machiaj? Vă veți întrebă. Pentru că Lear are optzeci de ani, iar interpretul lui (încă provizoriu) aproape de două ori mai puțin. O asemenea operație de „îmbătrînire” nu-i de loc simplă, mai ales că la capătul ei trebuie să se obțină o anumită imagine, foarte precisă în ochii lui Kozințev.

După ce Lear a leșit pe platou — înalt, falnic, îmbrăcat într-o togă amplă strînsă în talie cu o cingătoare lată — și s-a așezat în fața aparatului de filmat, a venit rîndul celorlalte două fiice ale lui, Goneril și Cordelia.

Cine-i Lear, cine-s Goneril și Cordelia, încă nu se poate spune. Deși Grigori Kozințev este un regizor care, atunci cînd pornește la drum știe pe cine se va bizui, și a prevăzut toate elementele și amănunțele, el preferă să nu dezvăluie numele interpreților decît atunci cînd se va fi convins că probele i-au îndreptățit alegerea.

TEATRU

Fabrica de artiști

În 1913, Evgheni Vahtangov, tînăr actor și regizor la Teatrul de artă academic din Moscova — M.H.A.T — a hotărît, împreună cu un grup de entuziaști, să înființeze un studio de dramă. Zis și făcut. La foarte scurt timp după aceea, tot el a ținut prima lecție de teorie a măiestriei actorului. Așa s-a născut, acum 55 de ani, școala teatrală care a devenit cu timpul una dintre cele mai importante pepiniere de cadre pentru scena și ecranul sovietic.

Trecînd la exemplificări, trebuie să începem chiar cu teatrul Vahtangov, de care școala ține direct. „Cei trei mari” ai acestei scene, Iulia Borisova, Nikolai Grițenko și Mihail Ulianov, glorii solide ale artei sovietice, sînt absolvenți ai școlii Șciukin, cum a fost numită ea, în cinstea unui prestigios artist rus.

Pe aceleași bănci a învățat cu sîrguință, disciplinîndu-și talentul într-un studiu riguros, Tatiana Samoilova, care în 1958, atunci cînd școala sărbătorea 45 de ani de existență, se impunea în marea confruntare internațională de la Cannes cu rolul Veronikăi din *Zboară cocorii*. Dar și generația cea mai tînără își are gloriile ei, care și-au început de asemenea cariera pe strada Vahtangov: Valentina Maliavina, Anastasia și Marianna Vertinski...

În sfîrșit, un capitol distinct în cartea de onoare a școlii constituie faptul că unul dintre cele mai interesante colective teatrale sovietice, acela al Teatrului de pe Taganka, este format aproape în întregime din absolvenți ai acestei ilustre instituții de învățămînt teatral. Iuri Liubimov, conducătorul și animatorul scenei de pe Taganka, a fost student al școlii Șciukin și apoi ani de zile actor al teatrului Vahtangov.

Nu întimplător și-au legat numele de această „fabrică de artiști” atîtea celebrități teatrale și cinematografice. Pentru că înainte de a se ridica cortina în fața lor, marcînd începutul carierei, studenții trebuie să învețe foarte multe: secretele măiestriei actoricești, istoria artei, mișcarea în scenă, dicțiunea, muzica și cîte alte discipline. Cei patru ani de studiu sînt înțesați de lecții și de spectacole.

Pentru cei mai înzestrați, în afară de micul studio al școlii, mai există și scena Teatrului Vahtangov, care le deschide porțile mirifice ale marii arte.

arta

a

Promotia 1968 a școlii Șciukin

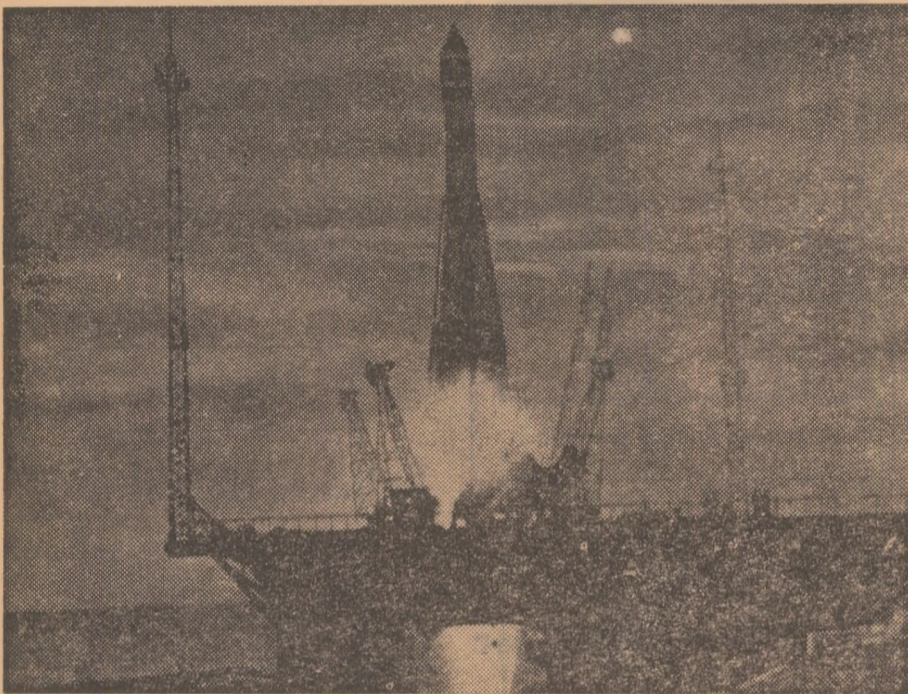
COSMONAUTICĂ

Viteza și paradoxele ei

Pe Pământ, un corp învinge distanțele cu atât mai repede cu cât deplasarea se face cu viteze mai mari. Această regulă, aparent incontestabilă, nu poate fi însă aplicată întotdeauna și călătoriilor cosmice. Iată, de pildă, ce se întâmplă cu o navă cosmică sau o stație automată care își ia startul spre Venus de pe o orbită circumterestră intermediară. Vi-

rata zborului, ci numai în anumite etape. Iată cum.

În cazul unui aparat de zbor care se deplasează liber pe o orbită circulară în jurul Soarelui și urmează să fie trimis chiar spre astru această manevră ar putea fi realizată după următoarea schemă, aparent cea mai simplă: să se frâneze la început racheta sau nava,

Clipa decisivă

teza cu care aceste aparate se deplasează în jurul Pământului este foarte precisă și depinde exclusiv de parametrii orbitei. Dar concomitent cu această mișcare, nava cosmică sau stația automată se rotește — ca și Pământul — și în jurul Soarelui, cu o viteză de 29,8 kilometri pe secundă. De aceea, pentru a obliga nava să se deplaseze spre Venus trebuie să i se reducă viteza de zbor în jurul Soarelui. Cu cât scade mai mult această viteză, firește în limitele știute, cu atât nava se va apropia mai mult de Venus. Dacă viteza scade până la 27,3 kilometri pe secundă, adică cu 2,5 kilometri pe secundă, nava va atinge ținta după 146 de zile. Dacă însă viteza scade cu 6 kilometri pe secundă, adică până la 23,8 km/s călătoria spre Venus va dura numai 70 de zile, deci de două ori mai puțin. Se poate afirma, prin urmare, că cu cât viteza este mai mică, cu atât poate fi mai repede atinsă ținta.

Un alt exemplu interesant. Sub aspect energetic, e mai ușor de mutat un satelit artificial de pe o orbită circulară pe altă orbită aflată mai departe de centrul de gravitație, deci de centrul oricărei planete, decât pe o orbită similară mai apropiată. Pare paradoxal, dar aceasta este realitatea.

Să admitem, de pildă, că un satelit artificial se deplasează pe o orbită circulară în jurul unui centru de gravitație, al Soarelui, Pământului sau Lunii. Pentru a muta satelitul pe o orbită circulară mai îndepărtată trebuie făcută următoarea manevră. La început trebuie accelerată mișcarea satelitului, ceea ce se realizează comunicându-i un anumit impuls în direcția deplasării. Atunci satelitul începe să se deplaseze mai repede, depărtându-se de centru pe o elipsă alungită. Când el atinge, pe orbita eliptică, punctul cel mai îndepărtat de centrul planetei, i se comunică un impuls suplimentar care-i îngăduie să se mențină la această depărtare și să continue deplasarea de astă dată nu pe o orbită eliptică alungită, ci pe una nouă, circulară, la înălțimea punctului de pe orbita eliptică aflat cel mai departe de planetă.

Calculule făcute au demonstrat că în această situație există o ciudată dependență energetică. Astfel, pentru a muta satelitul pe o orbită mai îndepărtată, aflată la o distanță de 1000 de ori mai mare decât cea inițială, consumul de energie necesar ar fi mai mic decât dacă mutarea s-ar face pe o orbită a cărei rază ar fi de numai zece ori mai mare decât cea inițială.

Oamenii de știință au observat aceste fenomene încă din zorii cosmonauticii. În lucrările mai vechi ale lui Tsiolkovski, Tander, Sternfeld etc. se poate întâlni afirmația că sub aspect energetic este mai convenabil să „obligi racheta să funcționeze” nu pe toată du-

amortizându-i-se viteza circulară, pentru ca apoi să i se dea posibilitatea să cadă liber spre centrul de gravitație, în cazul nostru spre Soare. Dar din punct de vedere energetic această schemă nu este prea economică. Mult mai convenabil este procedeul invers, adică dacă la început se consumă o cantitate nu prea mare de combustibil pentru a mări viteza de zbor a aparatului cosmic. În felul acesta, el poate trece de pe orbita circulară pe o traiectorie eliptică alungită și, în loc să se apropie de Soare, începe să se îndepărteze. După ce atinge, însă, afeliul, punctul cel mai îndepărtat de Soare, și viteza de deplasare se micșorează, aparatului i se comunică un impuls în direcția contrarie deplasării, scăzându-i astfel viteza până la zero. Pierzând viteza de înaintare, racheta sau nava aflată în cîmpul central de gravitație începe să cadă direct spre Soare. În acest caz consumul de energie e mult mai mic decât în primul exemplu. Prin urmare, al doilea procedeu îngăduie reducerea mărării rachetelor.

Cele de mai sus nu contravin legilor naturii cum ar putea să pară la prima vedere. Explicația e simplă. În loc să se cheltuiască combustibil cu frinarea rachetei în zborul ei pe orbita circulară, se folosește forța de atracție a Soarelui care acționează asupra rachetei atunci când aceasta din urmă se deplasează pe o elipsă alungită în direcția îndepărtării de astru.

FIZIOLOGIE

Invitație
la o plimbare
pe fundul mării

Pe măsură ce se simplifică, o invenție se apropie de soluția ideală: în cercetarea submarină, după clopotul scufundător descoperit acum câteva secole, au urmat scafandrul legat de suprafață prin „cordonul ombilical” care-i aduce aerul și, destul de recent, buteliile cu aer comprimat ale scufundătorilor autonomi, care au suprimat pompele și tuburile. În ultima etapă, vor trebui să dispară și masca cu buteliile.

Prin crăpătura ușii putem privi de pe acum în acea etapă, căci șoarecii au și reușit să respire nestingheriți în apă, fără ajutorul vreunui aparat, mai bine de o oră. Nu se poate spune că anima-

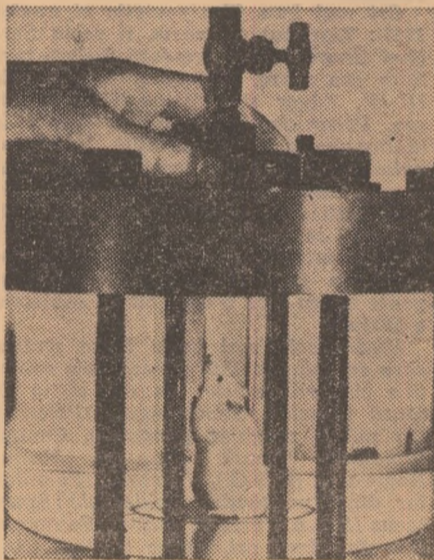
lul așteaptă cu nerăbdare să plonjeze în bazin, dar o dată ce și-a învins temerile, se obișnuiește foarte repede să respire apă sau, mai precis, un lichid special obținut prin sinteză: fluorocarbonul. Apa a fost abandonată, deoarece nu înmagazinează destul oxigen, în timp ce fluorocarbonul reține de 30 de ori mai mult decât ea și poate fi chiar „supraoxigenat”, în care caz devine de 3 ori mai bogat decât aerul. Un mamifer care respiră de obicei un gaz ușor trebuie să se obișnuiască cu lichidul, adică să inspire și să expire cu forță pentru a-l obliga să circule prin alveolele pulmonare. De aceea respirația în apă este rapidă și sacadată, ca după fugă.

Autorii experienței cred că ea își va găsi curind aplicarea practică. E știut că scufundătorii sînt amenințați de beția adincurilor și boala de cheson, din cauza bășicuțelor de azot care se formează în sine cînd se întorc repede la suprafață, deci la o presiune mai redusă. Respirînd un lichid în locul amestecului gazos, ei vor putea cobori mult mai adînc decât acum fără să aibă probleme cu întoarcerea. Astfel, un șoarece scufundat timp de 10 minute la o presiune corespunzătoare adîncimii de 800 m și readus „la suprafață” în mai puțin de un minut nu a suferit cituși de puțin.

Fiziologii știu că șansele de supraviețuire ale unui inecat în apă de mare sînt superioare celor oferite de apă dulce. În timp ce prima are o compoziție foarte asemănătoare cu a singelui, doar că este puțin mai sărată și tînde deci să scoată apa din celule fără să le dăuneze prea mult, cea de a doua, mai puțin concentrată decât singele, pătrunde prin osmoză în celulele care căptușesc bronhiile și le umflă pînă cînd se sparg. Fenomenul se produce și atunci cînd se respiră apă dulce supraoxigenată: iepurii și ciinii nu au murit prin sufocare, dar au prezentat grave leziuni pulmonare. De aceea experiențele de respirație directă în apă sînt îndreptate spre scufundarea submarină.

Trecerea de la șoareci la om nu este însă chiar atît de ușoară. Mai complicată decât oxigenarea mediului lichid se dovedește a fi îndepărtarea bioxidului de carbon, puțin solubil, care va trebui neutralizat într-un mod oarecare.

Pentru moment cercetătorii prevăd un fel de torpilă plină cu lichidul oxigenat, pe care va călări scufundătorul și un aparat care să ușureze circulația

Șoricelul nu pare incomodat de presiunea care domnește la mari adîncimi

lichidului prin plămîni. Acest echipament pare mult mai greoi decât masca și butelia de oxigen, dar cu el se va putea cobori pînă la 600 m tot atît de ușor cum se coboară acum la 50 și concomitent se vor elimina dificultățile revenirii la suprafață.

Pînă la simplificarea maximă, cînd plimbarea pe fundul mării nu va mai necesita nici o aparatură, se caută un voluntar care să înlocuiască șoarecele în apă...

FIZICĂ

Spre 1000 miliarde
de electronvolți

În momentul în care fizicienii din lumea întreagă abia visează la realizarea unor acceleratori de 200—300 Gev (Gev = 1000 Mev = 1 miliard electronvolți), oamenii de știință sovietici prevăd construirea unor aparate de zece ori mai puternice! O astfel de intenție necesită, desigur, o tehnică cu

Știința

totul nouă — cibernetizarea procesului de accelerare a particulelor. Se pare că această intenție va fi pe deplin realizabilă căci, încă de pe acum, la Institutul de radiotehnică al Academiei de Științe a U.R.S.S., funcționează pe acest principiu macheta unui accelerator de 1000 Gev.

În marile acceleratoare moderne, particulele descriu orbite circulare, cu viteze foarte mari, care variază potrivit accelerațiilor. Tehnica elaborată de grupul de cercetători sovietici care lucrează sub conducerea acad. A.L. Minț constă în reglarea automată a acestor orbite, în scopul optimizării procesului de accelerație. Lucrul devine posibil prin mijlocirea unor magneți relativ slabi, plasați în intervalele care separă blocurile electromagnetului principal. Macheta susamintită, care a permis pentru moment accelerarea protonilor pînă la o energie de 270 Mev, este alcătuită dintr-un accelerator circular cu raza de 8,50 m, electromagnetul cîntărind 16 tone. Marele avantaj al acestei tehnici constă în evitarea pierderilor pe care, în general, le suferă fasciculul în cursul accelerației.

Evident, cibernetizarea unui accelerator presupune un sistem pentru culegerea informației, o mașină de calculat și un organ de comandă. Schema prevede numeroși captori, care să localizeze fasciculul în camera cu vid. Ei transmit informațiile mașinii de calculat, care deduce corecțiile ce trebuie aduse orbitei. Rectificările sînt efectuate automat, acționîndu-se asupra magnetului de control.

ASTRONOMIE

Alți sori, alte planete

Călătorînd (imaginar) în spațiu cu ajutorul telescoapelor, ochii noștri întîlnesc tot timpul grămezi de stele, nebuloase și galaxii. Numărul lor este atît de mare, încît pare imposibil ca printre ele să nu se afle și alte sisteme solare, deși această probabilitate este socotită redusă.

Verificarea ipotezei implică studii sistematice ale stelelor în curs de formare, adică ale stelelor roșii. Stelele albe sau galbene, pe care le vedem cu toții de cum se întunecă, sînt cunoscute din totdeauna. Mai recent astronomii și-au îndreptat cercetările spre cele două extremități ale luminii vizibile: ultravioletul în care au descoperit quasarele și stelele albastre și infraroșul. Stelele roșii vor răspunde probabil la vechea întrebare a fizicienilor, astronomilor și geologilor: sînt planetele o excepție? Sau, dimpotrivă, există miliarde de „pămînturi” în galaxiile din spațiu?

La început temperatura și densitatea norilor de gaze și pulberi interstelare, din care se admite acum că se formează stelele prin „îndesare”, sînt foarte mici și abia cîteva grade peste zero absolut și cîteva particule sau molecule pe cm³. În schimb, stelele „mature” ating cel puțin 30.000°C. Apare deci normal ca între aceste două extreme să existe un stadiu intermediar, în care masa prestelară, mult mai concentrată decât negurile inițiale, are o temperatură de 550—800°C, adică cea corespunzătoare fierului înroșit și la care corpurile emiță mai cu seamă raze calde, roșii și infraroșii, și foarte puțină lumină vizibilă.

Toate acestea vin în sprijinul teoriei că o parte din nebuloasa care inconjoară o stea în formare nu participă la procesul de condensare spre centru, ci se concentrează abia mai târziu, dând naștere la planete.

Cercetările în infraroșu au arătat deci că norii interstelari sînt adevărate „cuiburi” de stele și că, la un moment dat, pot crea planete. Rezultă că cele mai multe stele de tipul Soarelui trebuie să aibă planete și că pe una din ele s-ar putea să existe viață...

MICROSCOP

Temperatura Soarelui

O nouă ramură a științei, astronomia neutrinelor, studiază neutrinii, particule lipsite de încărcătură electrică și capabile să străbată orice obstacol. Fluxurile acestor stranii particule, născute în interiorul stelelor foarte depărtate, aduc pe Pământ o informație care, susțin specialiștii sovietici, va permite printre altele să se stabilească cu certitudine dacă există sau nu antilumi. În Uniunea Sovietică se află în studiu, prin mijlocirea neutrinelor, procesele care se desfășoară în Soare. S-a precizat, de exemplu, că temperatura în centrul nucleului solar nu depășește 18 milioane de grade.

Enigma sfinxului

Cioplită în marmură, înaltă de un metru și așezată pe o coloană de 83 cm, o rudă a sfinxului egiptean a fost recent descoperită la 120 cm adâncime în munții Sultan-Uizdag, în apropierea satului Aktau din R.S.S. Uzbekă. Statuia a pus, ca și cea de pe malul Nilului, o serie de întrebări la care savanții se străduiesc să răspundă. Cînd a fost sculptată în marmură și unde? În Egipt sau în străvechiul Uzbekistan? În ce epocă și de către cine? Și cum a ajuns tocmai în sălbaticii munți Sultan-Uizdag?

Gripa va fi învinsă

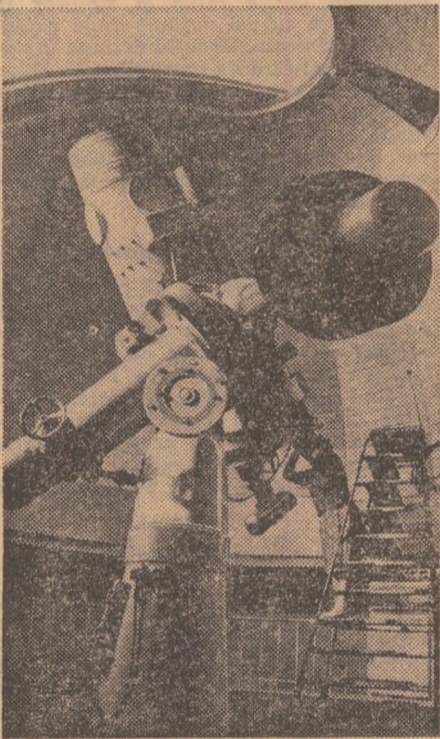
Prof. Anatoli Smorodintev consideră că în curînd nu se va mai ști ce înseamnă gripa, maladia atât de răspîndită în zilele noastre. La institutul de virusologie pe care-l conduce, un grup de cercetători a obținut un vaccin antigripal extrem de eficient care, cu prilejul ultimei epidemii de la Leningrad, a redus considerabil numărul cazurilor. Un transport de vaccinuri expediat în străinătate a permis prevenirea aproape totală a unei epidemii!

Se știe că gripa este declanșată de mai multe tipuri de virusuri, ceea ce face ca lupta împotriva ei să fie complicată. Sub acțiunea medicamentelor, virusurile posedă însă facultatea de a se modifica, particularitate de care specialiștii sovietici au hotărît să profite: ei caută să obțină produse care să modifice însușirile ereditare ale virusurilor și să înlăture proprietățile nocive.

—Da, ai dreptate; mi-am uitat ochelarii acasă

Studiul stelelor roșii a început o dată cu punerea la punct a filmelor sensibile la lungimile de undă mari, cum au razele infraroșii. Fotografînd aceeași porțiune de cer prin două filtre diferite, unul care lasă să treacă lumina obișnuită și altul care nu admite decît infraroșii, și comparînd cele două imagini, s-au descoperit o mulțime de stele roșii (grație strălucirii lor mai

Telescopul de la Alma-Ata deschide noi orizonturi cosmice

puternice pe fotografiile în infraroșu). Din păcate, nimic nu demonstrează că era vorba de mase stelare în curs de formare dintr-un nor de particule. Mai mult, în relativ tinăra nebuloasă Orion, nu s-au găsit stele roșii. Cînd, folosind filtre și mai sensibile, s-a crezut că au apărut, în fine, mult așteptatele stele reci, de numai 700°, analiza spectrală a demonstrat că aveau de fapt vreo 7000°. Verificarea altor stele din regiunea respectivă a dat aceleași diferențe între temperatura calculată după spectrul emis de ele și cea corespunzătoare culorii lor. Abia mai târziu s-a constatat că sînt într-adevăr stele normale, dar ascunse după nori denși de pulbere interstelară, care se comportă ca niște adevărate filtre opace pentru lumina roșie și ultravioletă și perfect transparente pentru lumina infraroșie. Efectul este identic cu cel exercitat de atmosfera terestră la apusul Soarelui, cînd orizontul devine roz sau chiar sîngeriu.

Astronomii cred acum că au descoperit unele stele în curs de formare, chiar dacă nu sînt efectiv roșii. Steaua T din norii constelației Taurului, de pildă, pare să fie înconjurată de un nor preplanetar. Astrul are temperatura de aproape 6000°, dar norul îi absoarbe aproape toată radiația, încălzindu-se, după care restituie această energie sub formă de raze infraroșii. Măsurătorile efectuate au arătat că norul trebuie să fie format din particule de circa 10 microni în diametru. Or, un nor asemănător s-ar putea constitui dintr-un sfert din masa sistemului nostru planetar. Se poate demonstra de altfel ușor că repartizînd masa tuturor planetelor sub forma unui nor sferic de particule micronice, Soarele s-ar ascunde în spatele lui,

PSIHOLOGIE

Suporterii au dreptate!

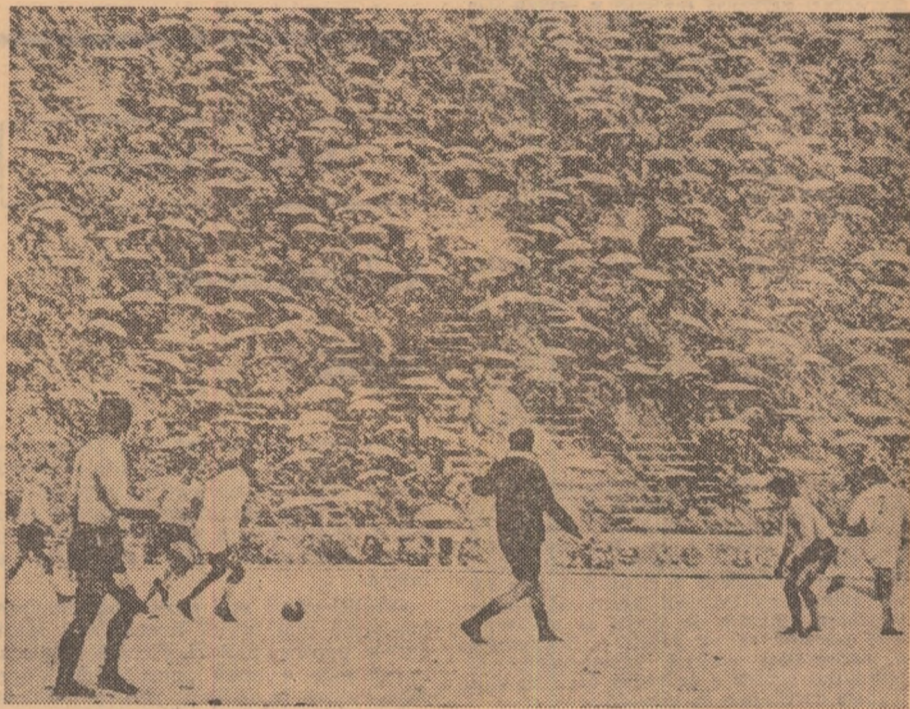
Termenul **suporter** este de origine engleză. Dar astăzi, în țările anglo-saxone, el a fost abandonat în favoarea unui alt cuvînt, mai scurt și parcă mai exploziv: **fan**. E de fapt o prescurtare a substantivului „fanatic”, avînd aceeași semnificație ca și suporterul: sprijinitor înflăcărat, credincios și pătimaș al unui sportiv și, mai ales, al unei echipe.

Umoriștii au înnegrit tone de hîrtie pe socoteala suporterilor și a pasiunii cu care își susțin favoritul sau favoriții. În fiecare săptămînă, milioane de soții de pe glob protestează — mai în glumă, mai în serios — pentru că sînt temporar abandonate de dragul unui meci de box, fotbal sau volei. Bărbații care le părăsesc pentru cîteva ore se duc pe stadion sau în sala de sporturi cu sentimente destul de amestecate: bucuria anticipată, furnizată de între-

departe încît consideră că a ține cu echipa ta — din întreprinderea unde lucrezi sau din orașul unde locuiești — constituie un mod de manifestare a unui patriotism embrionar. Fenomenul este și mai accentuat în cazul întîlnirilor sportive internaționale, cînd adevăratul patriotism galvanizează nu numai pe jucători, ci și pe conașionali lor din tribune.

4) **Nevoia de emulație.** Fără îndoială, existența fiecăruia dintre noi este o veșnică întrecere — întrecere cu ceilalți și, în deosebi, întrecere cu sine însuși. Dar terenul de sport este locul unde competiția se vedește într-una din formele ei cele mai pure și mai directe. Aci deviza „cei mai buni sînt cei mai buni” se completează, în sufletul oricărui suporter, cu adaosul „dar ai noștri sînt cei mai buni”.

5) **Nevoia de descărcare a tensiunii.**

Nimic nu poate împiedica pe suporter să asiste la meciul echipei „sale”.

cerea pe care o vor vedea este însoțită adesea de un fel de vagă rușine, ca și cum atracția exercitată de meci ar fi un mic viciu.

Și totuși suporterii au dreptate. Analizîndu-le starea de spirit, psihologii au descoperit că ceea ce îi mină cu regularitate spre competițiile sportive pe mulți dintre semenii noștri este un complex de motive profund umane. Să spicuiam cîteva din ele.

1) **Nevoia de spectacol dramatic.** De milenii încoace, oamenii sînt atrași de ciocnirea dintre două forțe, la care ei pot asista. Așa se explică în mare măsură popularitatea tragediei la vechii greci, marea răspîndire a basmelor în lumea copiilor, interesul față de carte, teatru și cinema al adulților. Dramatica desfășurare a unei întreceri sportive prezintă, ca element în plus, faptul că deznodămîntul nu e opera unui autor, deci el nu este previzibil decît cu o foarte flexibilă probabilitate. Acțiunea se desfășoară înaintea ochilor noștri și, ca martori ai ei, ne putem aștepta la orice surpriză.

2) **Nevoia de dreptate.** În aspectul său exterior realitatea e cam haotică: în viața personală a fiecăruia dintre noi, evenimentele par să se petreacă alandala, fără o rînduială bine stabilită, și hazardul lasă impresia că joacă destul de frecvent un rol hotărîtor. Un meci, însă, se desfășoară după reguli precise, care nu pot fi încălcate fără a provoca imediat o sancțiune. Este satisfăcătoare astfel o nevoie de dreptate, dorința de a-i vedea pe „cei răi” pedepsiți. Evident, un suporter fanatic nu va recunoaște niciodată greșelile favoriților săi și eventualele sancțiuni primite de ei i se vor părea nejustificate. Dar pînă și un astfel de susținător înfocat trebuie să admită că, în sport, **arbitrarul** este înlocuit de **arbitraj**, chiar dacă socotește uneori că arbitrul procedează... arbitrar.

3) **Nevoia de colectivitate.** Sentimentul de singurătate, de izolare este cu desăvîrșire străin suporterului aflat în tribune. Mii, zeci de mii de alți oameni strigă alături de el, se bucură alături de el, se întristează alături de el. O puternică și spontană solidaritate încheagă această provizorie dar uriașă colectivitate, în sînul căreia suporterul face o veritabilă „baie de aburi emoțională”. Unii specialiști merg atît de

Civilizația modernă impune omului o permanentă stăpînire de sine, un necontrolat control asupra reacțiilor sale. Nimănu-i este îngăduit să-și exteriorizeze prea zgomotos bucuriile sau necazurile. Asemenea unor paratrăznete, meciurile oferă prilejul unui larg consum din tensiunea nervoasă care s-a acumulat în noi în cursul unei săptămîni. Urmărind evoluția jocului, orice inhibiție dispăre: strigăm într-una din răspuțeri — și în strigătul acesta intră și o părțică din țipetele pe care am fi vrut poate să le adresăm șefului, colegului sau subalternului nostru, soției sau copiilor, șoferului prea grăbit sau ospătarului prea tacticos. Meciurile îndeplinesc oarecum funcția ventuzelor scarificate în cazul unei congestii.

Să nu condamnăm așadar pe suporter și nici măcar să nu-i tratăm de sus. Întrecerile sportive la care ei nu numai că asistă, ci și participă (moralmente, cel puțin), îi ajută să se primenească sufletește și să se reîntoarcă în rîndul societății mai bine dispuși, mai puțin arlăgoși, cu mai multă poartă de viață.

MATEMATICA
DISTRACTIVĂ

Două totaluri

Care sumă e mai mare? A cifrelor înșirate în stînga sau a cifrelor din coloana din dreapta?

987654321	123456789
87654321	12345678
7654321	1234567
654321	123456
54321	12345
4321	1234
321	123
21	12
1	1

Răspuns în pag. 11.

Poșta medicului

IONICA — Brașov: Într-adevăr, diagnosticul radiologic este indubitabil: este vorba de un ulcer cronic al mării curburii. Tratamentul cel mai recent al crizelor ulcerose constă în „congelarea fictivă”, refrigerare gastrică executată timp de circa 50 minute cu ajutorul unui aparat special. După aplicarea procedurii, bolnavii pot urma orice regim alimentar, fără nici o restricție, evitând doar alcoolul, nicotina și cafeina. Efectul „congelării gastrice” este însă de scurtă durată, ea determinând doar o ameliorare a simptomelor unui ulcer activ, fără să prevină însă recidivele. Iată de ce, tot respectarea strictă a regimului dietetic și a medicației „clasice” (Ulcerotrat, Gastrisan etc.) rămâne calea cea mai sigură de tratament.

JURJ TRANDAFIR — Brad, jud. Hunedoara: 1) Guanetidina (Izmelin sau Isobarin) produce după administrarea orală o hipotensiune care se instalează ce-i drept mai lent (24—72 ore), dar care persistă mai mult timp decât cu alte hipotensive. Medicamentul este însă contraindicat la bolnavii cu antecedente ulcerose, deoarece produce o ușoară iritație gastrică. 2) În prostatita cronică: antibioticoterapie (cloramfenicol, tetraciclină), băi calde de șezut, clisme cu ceai de muștel cald urmate de masaj, supozitoare calmante: Rp. Extract de beladonă 0,02 g, papaverină clorhidrică 0,04 g, ihtiol 0,20 g, unt de cacao 1,50 g. D.S. pentru un supozitor f.a.s. nr. X—XII. 3) Nu cunoaștem numele și adresa medicului respectiv și nu facem oficiul de „intermediari”.

SANDU — R. Vilcea: Ne bucurăm că sfaturile noastre v-au fost de folos, dar nu înțelegem de ce v-au trebuit 6 pagini ca să ne cereți un leac pentru insomnie. Vă sfătuim să încercați cu un sedativ mai ușor, de pildă Extraveral sau Bromoval, iar dacă acestea nu dau rezultate, luați Dormital sau Meprobanat (medicamentele se eliberează pe bază de prescripție medicală).

TEOBALD VIOREL — București: 1) Este probabil o cuperoză pe fondul unei seborei. Tamponați zona de roșeață cu următoarea loțiune: Rp. Trietanolamină 8 g, borax 2 g, glicerină 5 g, spiritus vinii 25 g, apă distilată 60 g. 2) Înainte de a vă recomanda tratamentul hormonal corespunzător (extract de timus și epifizan), este necesar să vă faceți o radiografie a articulației cotului, genunchiului și pumnului pentru a se vedea dacă nu sunt închise cartilajele de creștere.

APOSTOL GHEORGHE — Timișoara: Pentru tratamentul de îngrășare citiți articolul „De ce slăbesc” publicat în nr. 17 din „Veac nou”. 2) Citiți răspunsul nr. 2 dat sub Teobald Viorel — București. 3) Un medicament indicat în tulburări de memorie este Reinleclithin sau Buerleclithin (se obține pe bază de prescripție medicală).

S. ANDRON — Craiova: Și totuși fenomenele de frigiditate de care vă plingeți sint, după părerea noastră, consecințe ale intervenției chirurgicale. Cauza constă, credem, într-o dizendocrinie — o insuficiență ovariană asociată probabil cu hipotiroidism, hipocorticism etc. Un tratament de lungă durată și în doze moderate (sub strict control medical!) cu foliculină, testolone (sau Femovirin) ori opoterapie tiroidiană poate suprima inhibiția. De la distanță nu vă putem recomanda decât câteva indicații de igienă generală: exerciții fizice, schimbarea aerului, turism, helioterapie la mare, evitarea oricăror iritații nervoase, fizioterapie (băi de acid carbonic la Vatra Dornei), băi de șezut, diatermie, masaj ginecologic. Ca medicație afrodisiacă, alimente (ardei, usturoi, icre, vin vechi, cafea, ciocolată), vitamină E (3—4 cpr./zi), și următoarea soluție: Rp. T-ra de Kola 15 g, t-ra de nuca vomica 10 g. DS înt. 15 picături înaintea mesei de prânz. La masa de seară: 2 granule de clorhidrat de iohimbina 5 ml.

TASEA S. — Timișoara: 1) Citiți răspunsul dat sub S. Andron — Craiova. 2) În comerț există așa-zisele șampoane de nuanțare, adică șampoane care conțin coloranți și care se aplică în același timp cu spălarea părului. În prezent sint următoarele nuanțe: blond deschis, blond închis, titian, mahagoni, brun-castaniu și cupru. 3) Pentru regenerarea și accelerarea creșterii părului, aplicați zilnic cu loțiunea Rp. Nitrat de potasiu 0,50 g, t-ra de jaborandi 30 ml, alcool rectificat ad 300 ml.

DROB — Suceava; R. S. ION — Deva: Vă recomandăm un examen urologic pentru a se constata dacă tulburările de micțiune nu se datorează unor stricturi uretrale. În caz de prostatită cronică: citiți răspunsul nr. 2, dat sub Jurj Trandafir, Brad.

PIRVU NICOLAE — Timișoara: Pentru tratamentul tulburărilor vezicale pe fond de prostatită cronică, citiți răspunsul dat sub Drob — Suceava.

(Continuare în pag. 11-a)

Peste puțin timp, microscopul electronic „REMMA” își va oferi serviciile biologilor

E BINE SĂ ȘTIM

Antrenamentul inimii

La un om neantrenat fizic, inima împinge în artere la fiecare bătaie 40—50 cm³ de sânge, în timp ce la unul antrenat cantitatea de sânge pompată este dublă. Oferă vreun avantaj deosebit o inimă antrenată? Da, avantajul e imens.

Gândiți-vă că mai mult sânge în vase înseamnă mai multă hrană, mai mult oxigen pentru țesuturi. Fiecare bătaie a inimii este o nouă „porție” de sânge roșu, bogat în oxigen, pentru celulele corpului nostru. Cu cât sint mai frecvente bătăile, cu atât corpul este „servit” cu mai multe „porții” de sânge, iar cu cât sint mai puternice bătăile, cu atât este mai mare fiecare din ele.

Un test simplu, la îndemina oricui, pentru verificarea gradului de antrenament al inimii este următorul: se ia pulsul în poziție culcată, se face apoi zece genuflexiuni și se ia din nou pulsul. El va fi accelerat, desigur, dar în timp ce la cei antrenați el revine la numărul de bătăi normale imediat, la cei neantrenați această revenire se produce după 3—4 minute sau chiar mai târziu. Prin antrenament se realizează și alte beneficii. Mușchiul inimii crește în volum, crește deci puterea de contracție a inimii. Crescând mușchiul, crește și volumul inimii.

Concomitent este influențată și funcția respiratorie. Respirația devine mai profundă, mai rară, crește volumul de aer inspirat și expirat (capacitatea vitală a plămânilor), se mărește cutia toracică în care sint adăpostite organele respiratorii. Se mărește, de asemenea, capacitatea funcțională a creierului (prin intensificarea proceselor de oxidare), a rinichilor (prin creșterea debitului de sânge) și a altor organe vitale. Un organism antrenat poate executa o muncă mai grea, poate depune un efort mai mare cu cheltuieli energetice mai mici, pentru aceeași muncă, în comparație cu un organism neantrenat.

Ce trebuie deci să facem pentru a sporii puterea acestui motor extraordinar care este inima? Răspunsul e simplu. Trebuie să depunem sistematic un efort fizic sau să practicăm cultura fizică, gimnastica, sportul; atunci inima va învăța să lucreze într-un regim economic, se va întări și va fi mai rezistentă la îmbolnăvire.

În felul acesta îndepărtăm și un alt pericol care pînă dește inima. Cordul este supus „îngrășării”, depunându-se adesea surplusuri de grăsime mai întii sub învelișul său exterior. Apoi grăsimea pătrunde în mușchiul cardiac și se infiltrează în toate direcțiile. Toate acestea îngreunează alimentarea fibrelor cardiace, micșorează capacitățile lor de contracție, putînd duce la degenerarea lor. Cu cât se fac mai puține mișcări,

cu atât mai rapidă este îngrășarea. Concluzia? Mai e nevoie s-o formulăm?

Dr. E. A. Flerovski

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Infecțiile pielii la copii

Pielea copiilor este mult mai sensibilă decât a adulților la acțiunea diversilor factori externi. De aceea infecțiile cutanate ale copiilor sint mult mai frecvente și mai grave.

Infecțiile cutanate sint favorizate de numeroși factori: lipsa de igienă sau, dimpotrivă, folosirea excesivă a unor săpunuri care conțin sodă în cantitate mare, îmbrăcămintea impermeabilă, chiloșii de nailon, transpirația abundentă, convalescența după boli ca rujeola, varicela etc, tulburările cronice ale metabolismului grăsimilor și zaharurilor, ca în obezitate și diabet, răniri, zgirieturi, rosături ș.a.m.d.

Microbii patogeni (stafilococi, streptococi) trăiesc peste tot, pe piele, în gură, nas, pe obiecte, în murdărie. Cînd există condiții favorizante, ca cele enumerate mai sus, ei pătrund în piele. Gravitatea infecției este dependentă de puterea de rezistență a organismului, dar și de virulența microbiană. Rezistența copilului față de microbi depinde de felul cum e alimentat, de curățenia corporală și vestimentară, de felul cum e îngrijit.

Dintre infecțiile pielii, la copilul mic și de vîrstă școlară cea mai frecventă este impetigoul (bubele dulci). Debută cu bășici conținînd un lichid clar sau tulbure, avînd în jur zone de inflamație. Veziculele cresc și se transformă apoi în cruste (coji) galbene ca mierea. Crustele se desprind ușor, dar pielea de sub ele zemuiește și le reface imediat.

Impetigoul neglijat poate da complicații ca: infecții cutanate la distanță, adenopatii de vecinătate și chiar nefrite. Boala este adesea rebelă la tratament, mai ales la copiii distrofici, debili, cu rinite sau otite purulente etc.

Tratamentul va urmări corectarea terenului și a condițiilor nefavorabile. Se va acorda o grijă specială igienei, mai ales la copilul mic. Se vor folosi numai scutece și rufe fierțe și călcate cu fierul bine încins, iar mușamaia va fi spălată zilnic. De asemenea, baia zilnică va fi făcută timp de 1—2 săptămîni cu permanganat de potasiu. (Se vor pune câteva picături dintr-o soluție de permanganat de potasiu 1 la sută gata preparată în cadă, pînă ce apa se colorează roz-violet.) Se va folosi numai o cadă de lemn sau de fontă emailată.

Conduita terapeutică va fi dirijată de medic. Crustele vor fi îndepărtate prin prîșnîte cu acid boric sau borax soluție 10—20 la sută în apă sau ceai de muștel. După căderea crustelor pielea va fi badijonată de trei ori pe zi cu violet de gențiană, soluție 1 la sută. Dacă crustele nu au tendința de a se reface se poate aplica local unguent cu aureociclină 3 la sută.

În toate formele prelungite se va consulta medicul specialist dermatolog.

Dr. B. Zaițev

CALEIDOSCOP

Tutunul și volanul

S-a demonstrat că fumarea chiar numai a două țigări într-un automobil închis e suficientă pentru a produce dublarea timpului de acțiune a reflexelor șoferului. Cauza: acumularea de oxid de carbon (cu atât mai periculos cu cît e inodor). Consecința: perioada de frînare în cazul unor obstacole neprevăzute crește simțitor.

Cafeaua stimulent?

Lucrări recente au confirmat faptul că după consumul cafelei normale randamentul crește rapid și simțitor în comparație cu cel obținut după cafeaua decofeinizată. Această acțiune invio-rătoare este însă de scurtă durată. După scurt timp, capacitatea de muncă scade. Cercetările dovedesc că la eforturi de lungă durată cafeaua nu este indicată ca stimulent. Organismul obosit nu reușește să dea un randament mai mare datorită cafelei.

Foamea împotriva cancerului

Pornind de la faptul că celulele canceroase consumă o cantitate foarte mare de glucide, doi medici din Moscova au obținut rezultate foarte bune la șobolani și ciini cancerosi prin infometare. Scofînd din alimentația animalelor bolnave glucidele și injectîndu-le medicamente care elimină aceste substanțe din corp, s-au obținut succese spectaculoase, ce urmează să fie verificate și la om.

Nou-născuți previzibili

Bătat sau fată? Care părinte nu-i curios o știe dinainte ce copil se va naște? Cu toate eforturile depuse pentru previziunea sexului fetal, problema este încă incomplet pusă la punct.

Cea mai bună performanță a fost obținută de un grup de medici englezi, în frunte cu A. Pamarose, care prin tehnica utilizată (examenul celulelor din lichidul amniotic al gravidelor) a izbutit să prevadă cu exactitate sexul viitorului născut în 27 de cazuri din 31.

Metoda nu poate fi utilizată totuși sistematic pentru a satisface curiozitatea părinților, deoarece pericolul la care este supusă mama o dată cu aspirarea lichidului amniotic este evident.

Infarctul — care-i cauza?

Noi probe în „dosarul” infarctului de miocard vin să demonstreze că un rol important în producerea acestei boli îl are un microorganism. Dacă natura acestuia este încă controversată — s-au găsit diverse forme la bolnavii de infarct — rolul lui în patogenia bolii pare cert.

Fără cuvinte

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

I.R.S. — Pitești : 1) Da. 2) Placenta praevia (placenta care în loc să fie inserată pe fundul uterului, cum este normal, se prinde total sau parțial pe segmentul inferior al uterului) se manifestă prin hemoragii uterine bruște, fără dureri, care apar noaptea în ultimele luni ale sarcinii. Deci, orice femeie care pierde sânge în această perioadă a gravidității trebuie internată în spital. 3) Da. 4) În general, așa cum am mai arătat, copiii următori nu au șanse de viabilitate. Asupra intervenției de întrerupere a sarcinii vor decide numai medicii specialiști.

EMANOIL — București : 1) Este absolut necesar să vă tratați din timp cariile dentare (fie prin obturație fie — dacă

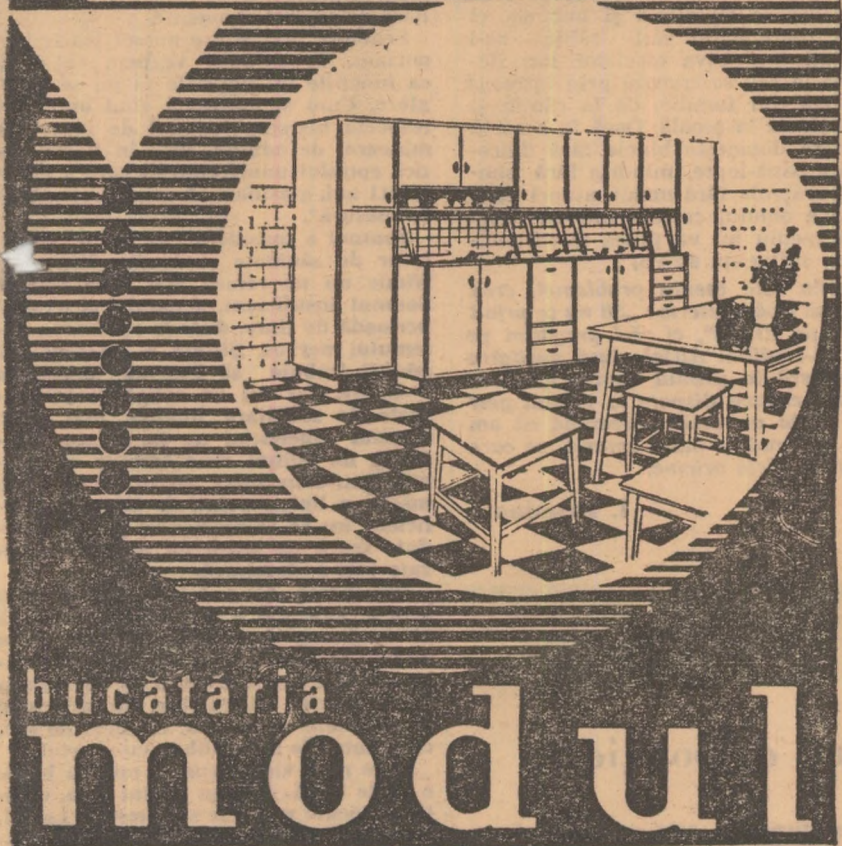
este cazul — prin extracție) pentru a evita neplăcerile unor complicații (pulpite, parodontite și parodontoze, abcese și granuloame etc.). 2) Adresați-vă Institutului de stomatologie din calea Plevnei.

M.I. — com. Sag. Arad și SCUTARU P. — Buzău : Cauza pare a fi un hipogonadism, care poate fi tratat după o serie de teste hormonale (dozarea 17 — cetosteroidilor urinari etc.), ceea ce necesită consultarea unui endocrinolog.

Răspuns la problema
din pag. 7

Rezultatul celor două adunări e identic: 1.083.676.269.

16 corpuri cu diferite utilități
asamblabile în funcție de
spațiu sau dorință

bucătăria
modul

Doriți să înzestrați apartamentul dumneavoastră cu o bucătărie modernă ?

Bucătăria MODUL răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se poate livra în ansamblu — 16 corpuri componente, cu utilități diferite, masă și trei scaune suprapozabile — sau în piese separate, după dorința dumneavoastră. Prin simpla alăturare și suprapunere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii MODUL, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei. Prețurile de vânzare ale corpurilor componente oscilează între 214 lei și 706 lei. Prețul de vânzare al mesei este de lei 161, iar al celor trei scaune suprapozabile — lei 139.

PREFERAȚI

GARNITURA „LĂMIȚA”

ELEGANTĂ
CONFORTABILĂ
ȘI SOLIDĂ

PRODUS AL ÎNTREPRINDERII

I PROFIL

„Măgura Codlei”

CEREȚI

Stofe

**DIN LÎNĂ PURĂ
CU FIRE FINE,
SUPERIOARE**

PRODUSE DE

„LIBERTATEA”

SIBIU

VARIAT SORTIMENT
DE DESENE ȘI CULORI

ÎN CURÎND UN NOU MATERIAL HIDROIZOLATORI

Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Ploiești, județul Prahova, produce și livrează pentru unitățile socialiste

IMPÎSLITURĂ DIN FIBRE DE STICLĂ

acoperită pe ambele fețe cu bitum și cu material mineral. În funcție de scopul în care se utilizează, se fabrică în

TREI SORTIMENTE

1. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL SUPERIOR al hidroizolației, presărată cu nisip fin pe o față și cu nisip grosier sau mozaic colorat pe cealaltă față.
2. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL INTEREDIAR al hidroizolației, presărată cu nisip pe ambele fețe.
3. IMPÎSLITURĂ PENTRU STRATUL INFERIOR al hidroizolației cu barieră de vapori, având perforații de \varnothing 20 mm. dispuse la distanță de 70—100 mm. una față de alta.

CEREȚI
INCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

13 DECEMBRIE-SIBIU

